

HUMANITIES INSTITUTE
Feruza Shermatova-Omerani, Ph.D.

YARALI YÜREK / JARALANGAN JUROK (1941)

Aalı Tokombayev (1904-1988)

Kaynak: Tokombayev, A. (1971). The Wounded heart: Novellas and short stories. Frunze: Mektep. 294 pp.

GENEL BİLGİ

Yazar Aalı Tokombayev (1904-1988), modern Kırgız edebiyatının ve düşünce dünyasının en önemli figürlerinden biridir. İşte Tokombayev'in yaşamı ve edebi kariyerine dair akademik ve akıcı bir özet:

Eğitim ve Mesleki Kariyerin İlk Yılları

Aalı Tokombayev, 1904 yılında Kemin ilçesine bağlı Kayıngdı köyünde dünyaya geldi. Eğitim hayatına 1922 yılında Taşkent'teki Sovyet Parti Okulu'nda başladı; ardından 1923-1927 yılları arasında V.I. Lenin adını taşıyan Orta Asya Komünist Üniversitesi'nde yükseköğrenimini tamamladı. Meslek hayatına 1927'de, o dönem yeni bir idari birim olan Çüy ilçesinin halk eğitimi departmanı başkanı olarak adım attı. 1927-1929 yılları arasında Kızıl Kırgızistan gazetesinin editörlüğünü yürüttü. 1930-1931 yıllarında ise Moskova'daki Merkezi Yayınevi'nde Kırgızca bölümünün editörü olarak görev yaptı.

Kurumsal Liderlik ve Akademik Çalışmaları

1931 yılından itibaren Kırgız Devlet Yayınevi (Kırgızmambas) genel yayın yönetmenliğini üstlenen Tokombayev, 1934-1949 yılları arasında Kırgızistan Yazarlar Birliği Yönetim Kurulu Başkanlığı görevini yürüttü. Bu süreçte aynı zamanda Sovyet Kırgızistan dergisinin genel yayın yönetmenliğini ve SSCB Bilimler Akademisi Kırgız şubesine bağlı Dil, Edebiyat ve Tarih Enstitüsü direktörlüğünü üstlendi. 1955-1956 yıllarında mizah dergisi Çalkan'ın genel yayın yönetmenliğini yaptı. Ayrıca 1962-1978 yılları arasında yayımlanan dokuz ciltlik Kısa Edebiyat Ansiklopedisi'nin Kırgız edebiyatı bölümlerine temel teşkil eden katkılar sundu.

Siyasi Baskılar ve İtibarının İadesi

Stalin dönemi tasfiyeleri sırasında milliyetçilik, "Sosyal-Turan Partisi" üyeliği ve Japonya lehine casusluk gibi asılsız iddialarla suçlanan Tokombayev, Kasım 1937'den Haziran 1939'a kadar hapis yattı. Bu dönemde yayımlanmış tüm eserleri imha edildi. 4 Haziran 1939'da serbest bırakılan yazarın itibarı, ölümünden sonra 1988 yılında resmi olarak iade edildi (rehabilite edildi). 2007 yılında ise anısına; nesir, dramaturji, şiir ve gazetecilik alanlarındaki üstün başarıları onurlandırmak amacıyla kendi adını taşıyan bir ulusal edebiyat ödülü ihdas edildi.

Edebi Mirası ve Başarıları

Tokombayev'in "*Ekim'in Geliş Vakti*" adlı şiiri, 7 Kasım 1924'te Kırgızistan'ın ilk gazetesi olan Erkin-Too'nun ilk sayısında yayımlandı. İlk şiir derlemesi Lenin Hakkında (1927), daha sonra genişletilerek 1936'da Lenin adıyla yeniden basıldı. Eserleri Rusça, Ukraynaca, Kazakça ve Özbekçe gibi pek çok dile çevrildi; kendisi de Samuel Marşak ve Abay Kunanbayev gibi isimleri Kırgızcaya tercüme etti. Kırgız SSR Devlet Marşı'nın yazarlarından biri olan Tokombayev, *Şafaktan Önce (Tang Aldında)* adlı romanıyla 1967 yılında Toktogul Devlet Ödülü'ne layık görüldü. 1934'ten itibaren SSCB Yazarlar Birliği üyesi olan sanatçıya, 1945 yılında "Kırgız SSR Halk Şairi" unvanı tevdi edildi.

Eser *Yaralı Yürek (Jaralangan Jurok)* novellası, 1941 yılında Frunze'de Kırgız Devlet Yayınevi (Kırgızmambas) tarafından yayımlandı. Eser, G. Şaripova tarafından Rusçaya yine *Yaralı Yürek (Ranennoe Serdtse)* adıyla çevrildi.

Arka Plan Aalı Tokombayev'in novellası *Yaralı Yürek (Jaralangan Jurok)*, Kırgız edebiyatının temel eserlerinden biri olarak, Orta Asya tarihinin en trajik dönemlerinden birini etkileyici bir şekilde anlatır. 1920

yılı civarındaki yıkıcı kıtlığın arka planında geçen eser, Bekturgan ve ailesinin açlık ve kayıplarla dolu ıssız bozkırdaki zorlu yaşam mücadelesini konu alır.

Tokombayev, zenginlerin acımasızlığı ile açlık çeken insanların sessiz kahramanlığını ustalıklarla karşı karşıya getirir. Bu durum, Bekturgan'ın kendi çaresizliğine rağmen yetim bir bebeği kurtarma kararıyla güçlü bir şekilde gösterilir. Eser, feodal eşitsizliklerin hüküm sürdüğü eski dünya ile yoksullar için umut ve yeni bir gelecek vaat eden Sovyet dönemine geçiş arasında anlamlı bir köprü kurar.

Yaralı Yürek, hayatta kalma, kayıp ve sonunda aile bireylerinin yeniden bir araya gelmesi gibi temaları derin bir duygusallıkla işleyerek, insan ruhunun en zor koşullar karşısındaki direncini etkileyici bir şekilde yansıtır.

KİŞİLER

Bekturgan – Aç oğullarıyla birlikte bozkırda dolaşan, yoksul ama merhametli bir Kırgız baba; kendi çaresizliğine rağmen yetim bir bebeği kurtarır

İsman – Açlık içinde büyüyen bir çocuktan, ailesini koruyan cesur bir Kızıl Ordu komutanına dönüşen en büyük oğul

Ömürbek – İlk aşkını acımasız bir aldatmacayla kaybettikten sonra teselliye yazıda bulan, hassas ruhlu bir şair

Tabıldı – Kurtarılan bebek; yıllarca ortadan kaybolduktan sonra bir pilot olarak geri döner ve babasıyla yeniden buluşur

Gülay – Sahte mektuplar yüzünden mutluluğu yıkılan, sevgi dolu bir üniversite öğrencisi

Ayşa – Son nefesini vermeden önce bebeğini kurtarmaları için yabancılara yalvaran, çaresiz bir anne.

ÖZET

Orta Asya'daki yıkıcı bir kıtlık sırasında, Bekturgan adında yaşlı bir adam küçük oğlu Ömürbek ile birlikte ıssız bozkırda hayatta kalmaya çalışır. Bu zorlu yolculukta hem insanların acımasızlığıyla hem de nadir görülen iyiliklerle karşılaşır. Bekturgan, ölmek üzere olan bir annenin bebeğini kurtarır ve ona "bulundu" anlamına gelen Tabıldı adını verir. Daha sonra Bolşevikler gelip yoksul halka yardım edince, aile için yeni bir umut doğar ve hayatta kalmayı başarırlar.

Yıllar geçer ve Bekturgan'ın oğulları Sovyet döneminde büyür. İsman, dağlarda Basmacı isyancılara karşı savaşan bir Kızıl Ordu komutanı olur. Ömürbek ve Tabıldı Pişpek'te yatılı okula gider, ancak Tabıldı Taşkent'te okurken gizemli bir şekilde kaybolur. Aile onu yıllarca arar ama bulamaz.

Bu sırada Ömürbek, Gülay adında bir üniversite öğrencisine âşık olur. Ancak kıskanç bir rakip mektuplarını engelleyip yalanlar yayarak ilişkilerini bozar. Bu olay ikisinin de kalbini kırar. Ömürbek acısını hafifletmek için şiire ve yazmaya yönelir.

Yıllar sonra yaşlanan Bekturgan sonunda büyük bir mutluluk yaşar. Ailesi yeniden bir araya gelir ve yıllar önce kaybolan Tabıldı bir pilot olarak geri döner. Uzun süren acı, ayrılık ve özleminden sonra aile yeniden birleşir ve bu, yaşlı adamın kalbine huzur verir.

OLAYLAR

Açlık

Kasvetli Bozkır Uçsuz buçaksız, ıssız bir bozkır uzanıyor; tarlalar ve yaşamdan eser yok. Gri bir gökyüzünün altında, soğuk rüzgârda sadece pelen otları titriyor. Terk edilmiş bir yolda telgraf tellerinin vızıltısı eşliğinde tozlar yükseliyor. Sahipsiz mezarların arasında gölge gibi figürler belirip kayboluyor. Bu figürlerden biri, açlıktan bitap düşmüş yaşlı Bekturgan, diğeri ise küçük oğludur. Çocuk ince bir çorba hazırlarken babasının ilk kez ağladığını fark eder. Bir anda olgunlaşan çocuk, babasına yola devam etmeleri için

ısrar eder. Annesinin mezarını sorar ve bir gün ona hürmet göstermeyi hayal eder; ancak keder içinde kaybolan Bekturgan sessiz kalır.

Açlık ve Hafıza Bekturgan, karısının Ak-Oguz geçidindeki trajik ölümünü hatırlar. Onu buzların arasında sıkışmış, yardım çığıllıkları atarken ve kendisini ve oğlu Omurbek'i çağırırken hayal eder. Bu anı onu perişan eder. O sırada açlıktan ölmek üzere olan çocuk, tozla karışmış çorbayı içmektedir. Merhametle dolan Bekturgan, oğlunu teselli eder ve yakında bir köye varıp yemek bulacaklarına söz verir. Nazikçe konuşurlar; baba, oğlunun cömert ve nazik biri olarak büyümesini umar. Omurbek kabul eder. Elde avuçta hiçbir şey kalmamışken, zayıf ama umutlu bir şekilde ıssız bozkırda yürümeye devam ederler.

Açlık İçindeki Gurur Çocuk ekmek, tereyağı ve yemek hayal ederek güç bulur. Küçük bir oba görünür. Kızarmış yağ kokusunu alarak en zengin çadıra girerler; ancak ev sahibi kadın onları görmezden gelir. Aç çocuk, bir kâse boorsok'a (kızarmış ekmek) bakarken, sadece bir başka fakir çocuk gizlice onunla bir parça ekmeğini paylaşır. Çadır sahipleri hiçbir nezaket göstermez. Aşağılanan Bekturgan, oğlu için yalvarır ama yine duymazdan gelinir. Öfkeye kapılan yaşlı adam, onların zalimliğine lanet okur ve bir zamanlar ne kadar güçlü ve saygın bir adam olduğunu haykırır. Şimdi dilenecek duruma düşse de onurunun bir gün geri döneceğine inanmaktadır.

Duyulmayan Çığılık Bir gün sonra, kucağında bebeğiyle açlıktan ölmek üzere olan bir kadın aynı çadıra ulaşır; ancak siyah bir köpeğin saldırısına uğrar. Adı Ayşa'dır. Kanlar içinde içeri sürünür ve yakında öleceğini bildiği için ev sahiplerine bebeğini almaları için yalvarır. Sesi sevgi ve çaresizlikle titrer ama kalpler taşa dönmüştür. Zalim ev sahibi kadın ona hakaret eder ve onu döverek dışarı atar. Kimse yardım etmez. Yaralı anne, ağlayan bebeğine sarılarak boşluğun içinde topallayarak uzaklaşır. Kederi sessizlikte yankılanır; bir annenin cevapsız kalan son dileği merhametsiz bozkırda kaybolur.

Kısa Bir İyilik Bir uçurumdan tırmanan Ayşa, hayatta kalmak için kök kazan Bekturgan ve oğlunu görür. Yemek için yalvarır. Bekturgan, kendisi de yoksul olmasına rağmen son ekmeğini onunla paylaşır. Ayşa, minnet ve acıyla bebeğini besler. Köpek tarafından ısırıldığını ve zalim ev sahipleri tarafından kovulduğunu anlatır. Bekturgan, kendisinde neredeyse hiçbir şey kalmamış olmasına rağmen ona biraz ot kökü ve un verir. Ayşa'nın gözleri yaşla dolar. Daha fazla devam edemeyeceğini anlayınca orada kalır. Bekturgan sessiz bir merhametle vedalaşır ve oğluyla birlikte, Ayşa'yı kederiyle ama gördüğü nadir insanlık karşısında duygulanmış bir halde bırakarak yürür.

Ölülerin Sesleri Ölmek üzere olan kadın Bekturgan'a teşekkür eder, kendisi için dua etmesini ister ve çocuğu için endişelenir. Bekturgan onu teselli edemez ve oğluyla ayrılır. Bitkin bir halde gün batımına kadar mezarlar arasında dolaşırlar. Çökmüş bir mezarın yanında kara bir köpek havlamaktadır. Sahibinin hayatta olduğunu sanan Bekturgan seslenir, sonra içeri girer. Orada sadece ölüleri bulur ama biraz arpa ve bir bıçak alır; oğluna umut vermek için yalan söyler. Onlar ayrılırken köpek kederle ulur. Bekturgan kayıplarının ağırlığıyla arkasına bakarak yürürken, ses boş bozkırda sönüp gider.

Kayboluş ve Suçlama Küçük Omurbek bir kulübede yalnız başına babasını çağırarak ağlar. Korku içinde iskeletlerin etrafını sardığını hayal eder ve uyuyakalır. Bu sırada Bekturgan, oğlunu düşünerek uzaklarda yürümektedir. Kalabalık bir tepeye ulaşır; orada sert bir ses şiddetten bahsetmektedir. Kafası karışmış halde kalabalığı yarar ve onları selamlar. Sakallı, ufak tefek bir adam öfkeyle ona hırsız der ve bağlı bir genci göstererek onların "öğrencileri" olduğunu iddia eder. Bekturgan şoke olmuştur; neler olduğunu veya neden suçlandığını anlayamaz.

Sahte Suçlama Sarıklı bir adamın onu hırsızlıkla suçlaması ve bağlı gence onun "öğrencisi" demesi Bekturgan'ı sarsar. Hakaretleri kabul etmeyerek onurunu savunur. Kalabalık izlerken gerilim yükselir. Sarıklı lider onu asmakla tehdit eder ama Bekturgan zayıf olmadığını ve destekçileri olduğunu cesurca beyan eder. Bazı insanlar onun cesaretine hayran kalır. Bağlı genç ise bir avuç yemek çaldığı için haksız yere cezalandırıldığını söyler ve kendisi için bir mezar kazıldığını iddia eder. Grup yargılamaya hazırlanırken korku ve öfke yayılır.

Haksız Yargılama Kalabalık, Moldo Supa yönetimindeki bir Rus ve iki Kırgız yargıçtan oluşan sert bir "mahkeme" önünde durmaktadır. Bu kişiler aç insanların kaderini kontrol etmektedir. İshan adında genç bir işçi,

bir avuç yiyecek çalmakla suçlanır ve ölüme mahkûm edilir. Yargıçlar başka bir adamı, Eşim'i seçime zorlar: Ya İshan'ı öldürecek ya da onunla ölecektir. Halk zalimlik karşısında dehşete düşer ama baskı altında sessiz kalır. Bekturgan öfke ve kafa karışıklığıyla adaletsizliği izler. Eşim her iki seçeneği de reddederek cesaret gösterir.

Son Çılgılık İshan, açlıktan yemek çaldığı için zalim mahkeme tarafından ölüme mahkûm edilir. Masum olduğunu söyler ve hızlı, merhametli bir ölüm diler. Arkadaşı Eşim onu öldürmeye zorlanır ama birlikte büyüdüklerini söyleyerek reddeder. Kederli bir kadın merhamet için yalvarır ama duymazdan gelinir. Halk çaresizlik içinde izler. Bekturgan öfkeyle protesto eder ama adaletsizliği durduramaz. Çaresizlik ve kafa karışıklığı içinde Eşim darbeyi indirir. İnfaz trajik bir anla sona erer; insanlar şoke olmuş, kırılmış ve sessiz bir kederle dolmuştur. İshan ölür.

Harabeler Arasında Yaşam Uzun bir yolculuktan sonra Bekturgan çiftçilerin yanında dinlenir. Kuşların yemek için mücadelesini izlerken hayatın sürekli bir hayatta kalma savaşı olduğunu düşünür. Oğullarını hatırlar ve daha iyi bir gelecek hayal eder. Yol boyunca aç insanları ve cesetleri görerek kendisinin de sonunun aynı olabileceğini anlar. Daha önce karşılaştığı Ayşa'nın cesedini ve yanında hâlâ hayatta olan bebeğini bulur. Derinden etkilenen Bekturgan, çocuğu yumuşatılmış tahılla besler ve onu korumaya çalışır. Kederle dolarak ölen anne için sessizce dua eder.

Bekturgan'ın Son Yürüyüşü Bekturgan, Ayşa'yı kendi basit kelimeleriyle dua ederek defneder. Eski gelenekleri onurlandırır ve ıssız topraklardaki acı dolu yolculuğuna devam eder. Bitkin bir halde nehri geçerken oğullarının bir gün birleşmesini diler. Aniden zengin Rus Mitriy'in oğlu atıyla belirir ve onu hırsızlıkla suçlar. Adam yaşlı adama kırbaça saldırarak ona acı çektirir. Ancak Bekturgan pes etmek yerine içinde bir gücün yükseldiğini hisseder. Keder, öfke ve adaletsizlik ruhunu ateşler; direnmeye veya karşılık vermeye hazırlanır.

Yanlı Anlaşılma ve Kırgınlık Genç Rus adam Bekturgan'a saldırmaya devam eder ama yaşlı adam sopasıyla karşılık verip onu yere düşürür. Genç korkuyla kaçır. O sırada bir arabayla yabancılar gelir ve durumu sorgularlar. Kafası karışmış olan Bekturgan kaz çalmakla suçlanır. "Hayır efendim, hiçbir şey çalmadım. Ben bir dilenciyim," diye yanıtlar Bekturgan. Mitriy'in oğlu Rusça bir şeyler söyler ve Bekturgan'ın şişkin göğsünü işaret eder. Yabancı, "Hey ihtiyar," der, "neden başkasının kazını kıyafetlerinin altına sakladın? Çalmak yerine isteseydin ya!"

Yeni Bir Umut Bekturgan eski paltosunu açır ve ölü bir anneden kurtardığı aç çocuğu gösterir. İnsanlar önce onun hırsız olduğunu düşünür ama gerçek anlaşılır. Nazik bir kadın bebeği alır, besler ve özenle sarıp sarmalar; sonra çocuğu sağ salım geri verir. Yabancılar Bekturgan'ın iyiliğini fark eder. Ona ekmek ve para verirler. Şaşkına dönen yaşlı adam buna inanamaz. Onca acıdan sonra nihayet umut hisseder. Çocuğa sarılarak ağlayarak "yaşayacağız" diye fısıldar. Uzun zaman sonra ilk kez hayat mümkün görünür.

Umudun Şafağı Şafak vaktinde Bekturgan bir taşın üzerinde oturup gökyüzünün karanlıktan altın ışığa dönüşünü izler. Uzun acılardan sonra, uçuştan sonra dinlenen bir kuş gibi sakin hisseder. Aniden oğlu İsman gelir ve yaşlı adamın kalbi sevinçle dolar. Haberleşirler: Bir bebek kurtarılmış ve insanlar fakirlere yardım etmeye başlamıştır. İsman, açları toplayıp destek veren nazik bir adamdan bahseder. İlk kez çaresizliğin yerini umut alır. Açlıktan parçalanmış aile nihayet yaşayabileceklerine inanmaya başlar.

Bolşeviklerin Gelişi İsman, Bekturgan'a "Bolçaybek" (Bolşeviklerden biri) adında birinin Pişpek'e geldiğini, fakirleri toplayıp hayatta kalmalarına yardım ettiğini anlatır. Babasına artık aç kalmayacaklarına dair güvence verir. Bekturgan'ın kalbi sevinçle dolar. İsman, Bolçaybek ve diğerlerinin insanlara konuşup yardım sözü verdiğini anlatır. İsman, barınağa ulaştıklarında Omurbek'in mutlu sesini duyarlar. Aile yeniden birleşir ve İsman hediye olarak yemek getirir.

Bekturgan Hastalanıyor Bekturgan, kurtardığı bebeği "Tabıldı" (Bulundu) adıyla kendi oğlu olarak tanıtır ve çocuğun aileye uğur getirdiğine inanır. İsman sevinir ve Pişpek'te fakirlere yardım eden nazik adamdan bahsederek acılarının son bulacağı umudunu verir. Ancak Bekturgan zayıf ve hastadır; muhtemelen tifüse yakalanmıştır. Durumunun kötüleştiğini kabul eder ama oğulları için güçlü kalmaya çalışır. Yemek ve hayatta kalma hakkında konuşurken İsman un alıp kış atlatmayı hayal eder.

Karanlıktan Dönüş İssiz bozkırdaki uzun sessizlikten sonra İsman döner ve kulübenin yanında ölmek üzere olan genç bir adam bulur, sonra babası Bekturgan'ın yanına koşar. Uzun bir hastalıktan sonra bitkin düşen baba yavaş yavaş kendine gelir. Sadece bir gün geçtiğini sanırken on üç gündür hasta olduğunu öğrenir. İsman, çocukları güvenlik için Pişpek'e götürdüğünü açıklar. Bekturgan hastalığı sırasında ona bakan nazik adamı hatırlar ve nerede olduğunu sorar. Adam ölmüştür ama oğlu bunu sır olarak saklar. Hafızası yerine geldikçe ölüme ne kadar yaklaştığını anlar.

Şehre Doğru Yolculuk Gece yarısından sonra Bekturgan ve İsman sazlıkların arasında can çekişen ateşin başında ince bir arpa çorbası pişirirler. Bekturgan tencereye bakarken İsman ona sabırla bakar. İsman, çocukken gördüğü şefkatin bir borcu olarak babasını sırtında taşımakta ısrar eder. Bekturgan kendi yürümeye çalışır ama başaramaz. Birlikte şehre doğru ilerlerler; İsman babasını sırtında taşıırken yolculuğu kolaylaştırmak için hafifçe konuşur; yaşlı adam ise sessizce, bitkin ama canlı bir şekilde dinlenir.

Bilinmeyen Şehre Doğru Ağır işlerden güçlenmiş olan İsman, zayıflamış babasını gece boyu sırtında taşır. Bitkin olmasına rağmen yorgunluğunu gizler ve her molada babasını teselli eder. Bekturgan oğlunun zorlandığını fark eder ve yolculuğu yavaşlatmaya çalışır. Ancak İsman, şehre ulaşip fakirlere yardım eden Bolçaybek ile tanışma umuduyla hareket eder. Hayali ona güç verir. Dinlenirken arkalarından gelen tekerlek seslerini duyarlar; yabancılar yaklaşmaktadır. Gelecek olan her şeye hazırlanırken gerilim yükselir.

Yeni Zamanlara Yolculuk Bekturgan ve İsman şehre giden arabalar tarafından alınır. Fakirlere yardım eden Bolçaybek'i aradıklarını açıklarlar. Vlasov adındaki bir Rus yetkilinin yardımcısı onlara Bolçaybek'in bir kişi değil, Bolşevik partisinin adı olduğunu ve açlar için yemek dağıttıklarını söyler. Ayrıca "Kızıl Muhafız" ve "komünist" gibi Bekturgan'ın yabancı olduğu yeni siyasi terimlerden bahseder. Kafası karışsa da İsman anlıyormuş gibi yapar.

Yıllar Sonra Gelen Mektup Yıllar çabuk geçer. Bekturgan'ın en büyük oğlu Kızıl Ordu komutanı İsman, beş yıl sonra köyünden ilk mektubunu alır ve arkadaşlarına yüksek sesle okur. Mektup amcası Akış'tandır. Babası Bekturgan'ın hâlâ hayatta olduğunu ve Karakol'da akrabalarıyla yaşadığını yazar. Kardeşleri artık yatılı okuldadır ve büyümüşlerdir. Pek çok mülteci evine dönmüş, devletten hayvan, alet ve ev olarak daha iyi hayatlar yaşamaya başlamıştır. Akış, haber alamadıkları için yıllarca endişelendiklerini anlatır. Mektup uzun ayrılığın ardından haber getirmiştir.

İsman'ın Evine Yazdığı Mektup İsman hemen Akış'a cevap yazar; sağlıklı olduğunu ve bir yıldır komutan olarak görev yaptığını söyler. Huzuru bozan Basmacı gruplarına karşı savaştığını ve resmi ödüller aldığını bildirir. Sürekli hareket halinde olduğu için önceki mektupları alamadığını açıklar. Bukara ve diğer yerlerdeki askeri hareketleri hatırlar. Rusçayı iyi öğrendiğini ve çok şey yaşadığını anlatır. Fotoğrafını gönderir, kardeşlerinin resimlerini ister ve aileye selam yazar. Mümkün olursa iki ay içinde eve gelmeyi umduğunu söyleyerek bitirir.

Geçitteki Pusu İsman, küçük bir Kızıl Ordu birliğini dar bir dağ geçidine sokar; orada büyük bir Basmacı grubu belirir. Sayıca az olmalarına rağmen İsman hemen bir tuzak kurar, askerlerini kayaların arasına saklar ve düşmanın tek yolunu kapatır. Basmacılar geçide girdiğinde ateş emri verir; panik ve ağır kayıplara neden olur. Sadece yedi kişi kalmalarına rağmen el bombaları ve makineli tüfekle mevziyi korurlar. Kuşatılan ve kafası karışan Basmacılar korkuyla geri çekilmeye başlar. İsman'ın sakin liderliği tehlikeli bir çatışmayı zaferle sonuçlandırır.

Geçitteki Teslimiyet Şiddetli çatışma sırasında yaralı bir Kızıl Ordu askeri uçurumdan düşerken arkadaşlarına savaşmaya devam etmelerini haykırır. Son el bombalarını patlatarak Basmacılar arasında panik yaratır. Dehşete düşen düşmanlar silahlarını bırakıp merhamet diler. İsman ateş kes emri verir ve teslim olmalarını ister. Basmacılar elleri havada tek tek çıkar. Liderleri yanlış bilgilendirildiklerini kabul eder. İsman sakinliğini korur, canlarını bağışlar ve silah bırakan grubun kontrolünü ele alır.

Kavuşma

Oğullarına Dönüş 1927 yılında, artık yaşlı bir adam olan Bekturgan, hasat ve huzur dolu Çüy Vadisi'nde at sürmektedir. Yolculara on yıl sonra oğullarını bulmak için Pişpek'e gittiğini anlatır. Bir oğlu Celal-Abad'da komutan olarak çalışmaktadır. Diğer iki küçük oğlu Pişpek'te yatılı okuldadır. En küçüğünü son gördüğünde sadece bir bebektir. Üç çocuğunun eski bir fotoğrafını gösterir ve geçmişteki zor günleri hatırlayarak ağlar.

Uzun Bekleyişin Ardından Kavuşma Bekturgan yıllarca aradığı oğullarını bulmak için Pişpek'e varır. Yetimhanenin yakınında küçük bir çocuk atlar için onlara yardım eder. Bekturgan çocuklarını sorduğunda çocuk gülümser ve gerçeği açıklar: O, oğlu Omurbek'tir. Bekturgan heyecanla titrer; oğlunu kulağının altındaki küçük benden tanır. Çocuk başını çevirerek bunu doğrular. Sevinçten ne yapacağını bilemeyen Bekturgan, ağlayarak oğluna sarılır ve onu öper.

Yetimhanede Veda Bekturgan diğer oğlu Tabıldı'yı görmek ister ama çocuk onun okumak için Taşkent'e gittiğini söyler. Yetimhanedeki çocuklar ayrılmaya hazırlanmaktadır. Omurbek babasına koşar, elini sıkıca tutar ve mektup yazacağına söz vererek vedalaşır. Arkadaşlarıyla birlikte bir arabaya biner, öğretmenlerine el sallar. Araba uzaklaşırken Bekturgan hem gurur hem de kederle oğlunun gidişini izler.

Evdeki Sessiz An İsman'ın kızı Yıldız, babasının öksürüğünü duyunca ona koşar. İsman onu öper ve yeni oyuncaklar verir. Yıldız mutlu bir şekilde oynarken annesi Zoya'yı dışarı çıkarır. Zoya endişeli görünmektedir ama İsman onu neşelendirmeye çalışır; ona kırmızı bir elma verir. Zoya hayallerinin gerçekleştiğini, bir çocukları olduğunu söyler ama huzursuzdur. İsman bir şeylerin yanlış olduğunu anlar ve ne olduğunu sorar.

Endişe Verici Mektup Zoya sessizce İsman'a bir mektup uzatır. Mektupta Tabıldı'nın kaybolduğu ve kimse nereden olduğunu bilmediği yazılıdır. Endişelenmesine rağmen İsman korkusunu gizler ve bir telgraf çekmeleri gerektiğini söyler. Zoya'nın aklına kaybettiği kardeşleri ve annesi gelir; bir an kendini yalnız hisseder ama sonra İsman ve çocuğuna sahip olduğunu hatırlar. Korkusu yavaş yavaş geçer. İsman'a sarılır. Kalplerindeki endişeye rağmen, belirsizliğe sevgiyle karşı durmaya çalışırlar.

Neşeli Bir İhtiyar Zaman bir ipe dizili boncuklar gibi geçer ve Bekturgan çok yaşlanır; ancak hâlâ hayat doludur. Şaka yollu "sadece 22 yaşındayım" der, çünkü gerçek yaşamının 63 yaşından sonra başladığını inanır. Diğerleri onun 80'in üzerinde olduğunu düşünse de o her gün çalışmaya devam eder. Hayvanlara bakar, çay içer, radyoda oğlu Omurbek'in şarkılarını dinler. Büyük işlerin küçük çabalarla başladığını inanır ve sakin bir mutlulukla hayatın tadını çıkarır.

Aileyi Beklerken Omurbek yıllar içinde babasını sadece üç kez ziyaret eder. Yaşlı adam her seferinde torunlarını sorar ve aile buluşmaları hayal eder. Her torunu için bir elma ağacı dikerek buna hazırlanır. Basit ama mutlu bir hayat sürer, vaktini bahçesinde geçirir. Ailesine olan özleminden bahseder ve rüyaların geleceği gösterdiğine inanır. Yalnız olsa da sabırlı ve naziktir; çocuklarının artık önemli insanlar olduğunu ve kendi hayatlarını yaşamaları gerektiğini düşünür.

Geciken Yolculuk ve Pilotların Kutlaması Omurbek, başarısız bir fal okumasından sonra babasını ziyaret etmeye hazırlanır. Kardeşi İsman görkemli bir karşılama için birkaç gün beklemesini önerir. Omurbek sonunda kabul eder ve bir pilot arkadaşının toplantısına katılır. Toplantıda havacılar Valery Chkalov'un Kuzey Kutbu üzerindeki tarihi uçuşunu tartışmaktadır. Pilotlar için kadehler kaldırılır. Omurbek, Kırgız pilotların da uzun süredir kendi toprakları üzerinde uçtuğunu gururla belirterek milli gururunu gösterir.

Şaşırtıcı Bir Keşif Havacılık kulübüne ilk Kırgız havacıların da olduğu yeni pilotlar gelir. Omurbek onlarla ilgilenir. Dosyalarını okurken bir pilotun trajik geçmişini öğrenince duygulanır; pilot ailesinden kopmuş ve tamamen yalnız olduğuna inanmaktadır. Omurbek gözyaşlarına boğulur; kayıp ailelerin acısını derinden hisseder. Pilotlarla tanışmak ister. O akşam onları tekrar görmeye hazırlanır.

Kafa Karıştırıcı Bir Arama Omurbek, acı dolu bir geçmişle bağlantısı olabilecek genç pilotla tanışacağı için çok heyecanlıdır. Otelde pilotu bulamayınca panikler, yanıldığını düşünür. Dışarıda yanlışlıkla genç bir pilota çarpar ve aradığı kişiyi sorar. Konuşma sırasında Omurbek pilotun elinde kendi adının yazılı olduğu bir kitap görür ama yazarın kendisi olduğunu açıklamaz. Aramaya devam eder.

Kavuşma ve Eve Dönüş Omurbek sonunda pilotla tanışır ve onun uzun süredir kayıp olan kardeşi Tabıldı olduğunu anlar. Birbirlerini tanıdıktan sonra kardeşler büyük bir sevinçle kucaklaşırlar. Uzun ayrılık mutlulukla biter. Ertesi gün Omurbek ailesiyle yolculuğa hazırlanır. Tabıldı'ya babalarına sürpriz yapması için beş gün sonra gelmesini söyler. Her şeyi dikkatle planlarlar. Tabıldı babasının köyüne doğru uçar; gökyüzü parlaktır ve o gururludur. Uzun arayış kavuşmayla biter.

Tamamlanmış Bir Hayat Bekturgan hayatının en mutlu anlarını yaşamaktadır. Oğulları, gelinleri ve torunları evinde toplanmıştır. Yakına bir uçağın inmesi sevinçlerini artırır. Yaşlı adam yorgunluktan ve duygudan uyuyakalır. Masada misafirler onun hayat hikâyesini dinler. Bekturgan zorluklarından, dileklerinin zamanla nasıl yemekten kıyafete, sonra da ailesinin başarısını görmeye dönüştüğünden bahseder. Tüm hayalleri gerçek olmuştur ama yine de bir dileğinin kaldığını söyler.

Bir Babanın Son Arzusu Bekturgan misafirlerine hayallerin bitmediğini ama en derin arzusunun gerçekleşmediğini söyler. En küçük oğlu Tabıldı'nın (adı "bulundu" demektir) çok uzun zaman önce kaybolması yüzünden hep acı çektiğini anlatır. Onun büyüdüğünü hiç görememiştir. Bunu duyan Tabıldı artık sessiz kalmaz ve kendisini açıklar. Bekturgan şoke olur, sonra büyük bir sevinçle ona sarılır. Nihayet yaşlı adamın ömür boyu süren acısı diner. Aile birleşmiş, Bekturgan yılların özleminin ardından huzura ermiştir.

Aşk

Kayıp ve Sessiz Aşk İsman, Omurbek'ten pek çok mektup alır ama hepsi aynı şeyi söylemektedir: Tabıldı hâlâ kayıptır. Gazetelere ilanlar vermelerine rağmen bir sonuç çıkmaz. Omurbek kederden zayıflar ve umudunu yitirir. Hayat devam eder. Omurbek üniversitede başarılı bir öğrencidir. Gülay adında bir kızla yakınlaşır. Arkadaşlıkları yavaş yavaş aşka dönüşür ama ikisi de açıkça konuşmaya cesaret edemez. Birbirlerini gördüklerinde utanırlar; ayrı kaldıklarında boşluk hissederler. Küçük gülümsemeler sevgilerini ifade etmenin tek yolu olur.

Bir Gülümseme ve Bir Sır Gülay bazen Omurbek'e küsmüş gibi yapar ama onun sıcak gülümsemesi onu hemen mutlu eder. Omurbek ise onun gözlerinin her türlü kederi yok edebileceğine inanır. Derslerden sonra "tesadüfen" buluşup konuşurlar. Bir gün Gülay onu akşam birlikte çalışmaya davet eder. Geç kalırsa beklemeyeceğine dair şakalaşırlar. Gülay, Omurbek'in not defterini bulur ve kendisine yazılmış kısa bir aşk şiirini okur. Mutluluktan yüzü kızarır.

Not Defterindeki Sırlar Sagida odaya aniden girip Gülay'ı şaşırtır. Şakalaşırlar. Yalnız kaldığında Gülay, Omurbek'in defterini açar ve kişisel notlarını okur. Omurbek kayıp kardeşi Tabıldı'dan, babasının kederinden ve kardeşinin öldüğüne dair inancından bahsetmektedir. Kelimeleri acı ve yalnızlık doludur. Sonra kendisi hakkındaki kısımları okur. Omurbek onu görünce kalbinin yerinden fırladığını ama buluştuklarında her şeyi unuttuğunu yazmıştır. Gülay mutlu olur ama şiiri gizlice kopyalarken yakalanmaktan korkar.

Oyunbaz Sır Ortaya Çıkıyor Sagida akşam yemeğini getirir ve Gülay'a imalı bir şekilde "Gül" diyerek aşkını bildiğini hissettirir. Gülay sırrının açığa çıktığını anlar ama buna sevinir. Okuma salonuna giderken Omurbek'i arar. Omurbek aniden belirir ve beklediği için şaka yapar. Omurbek onu yanağından öperek kendini affettirir. Gülay şaşırmış gibi yapar ama sonra yumuşar. Şakalaşmaları şefkate dönüşür. Gülay çekinerek ama güvenle duygularını kabul eder.

Aşkı Bitiren Mektup Omurbek, Buhara'nın sıcak yollarında arabayla seyahat ederken yorgun ve yarı uykuludur. Rüyasında Gülay'ı görür, sesini duyar. Uyandığında rüya onu huzursuz eder. Eve vardığında Gülay'dan mavi bir mektup bulur. Mektupta aşklarının bittiği ve bir daha yazmaması gerektiği yazılıdır. Şoke olur, inanamaz. Mutlu anıları acısını artırır. Kalbi kırılrsa da duygularını gizler. Kararını kabul eder ve ona mutluluklar dileyen veda dolu kısa bir telgraf gönderir.

Cevapsız Vedalar Omurbek, Gülay hakkında gördüğü garip rüyadan sonra huzursuzdur ama onun kendisini sevdiğine inanarak kendini sakinleştirir. Geleceklerini düşünerek eve varır ama o mavi mektubu bulur. Gülay mektubunda her şeyin bittiğini yazmıştır. Omurbek nedenini anlayamaz. Gözyaşları içinde güçlü olması gerektiğini düşünerek veda telgrafını çeker.

Kırık Aşk ve Öfke Omurbek eskiden mektuplarını "sevgilin" diye bitirirken şimdi telgrafını bir yabancı gibi soğukça imzalar. Aşkı kıskançlık ve acıya dönüşür. Odası boş ve dostça gelmez. Öfkeyle Gülay'ın eski mektuplarını yırtar ve ona yazdığı bir şiiri yok eder. Onun hiçbir zaman kendisini sevmediğini düşünerek betrayal hisseder. Telefon çalar; arkadaşı İsmail şiirlerinin yayımlandığı haberini verir. Omurbek duygusal çöküşünü gizleyerek sakince cevap verir.

Aşktan Yazarlığa Şiirlerinin yayımlandığını öğrenince Omurbek'in üzüntüsü hafifler. Gülay yüzünden kırılan kalbi artık daha hafif hissetmektedir. Yazmadaki başarının acıyı dindirebileceğini anlar. Yine de bir anlık kıskançlıkla Gülay'a bir mektup yazar. Mektubunda kayıp aşklarından bahseder, onun başkasını seçtiğini söyler. Mutlu olmasını diler ve artık hayatını yazmaya adayacağını paylaşır. Edebiyat artık aşkın yerini almıştır.

Kırık Bir Aşk Hikayesi (Gerçek Ortaya Çıkıyor) Anlatıcı trende Omurbek ile karşılaşır ve ona Gülay ile olan geçmişini sorar. Omurbek şimdi başkasıyla evli olduğunu ve kaderin onları ayırdığını kederle anlatır. Birbirlerini sevmelerine rağmen ilişkileri bir aldatmaca yüzünden bitmiştir. Tarpanbay adında bir adam mektuplarını gizlice çalmış ve Omurbek'in adıyla sahte mesajlar göndererek Gülay'ı artık sevilmediğine inandırmıştır. Hatta sahte bir fotoğraf göndererek Gülay'ı yıkıma sürüklemiştir. Gerçek ortaya çıktığında Gülay bir veda mektubu yazmış ve aşkları sonsuza dek sona ermiştir.

KARAKTER ANALİZİ

Bekturgan

Bekturgan sadece hayatta kalmayı başarmış biri değildir; o, soğuk ve kayıtsız bir dünyada insanlığın sessiz ve vakur nabzıdır. Dünyanın merhameti unuttuğu o 1920 kıtlığında, açlığın kalbini taşa dönüştürmesine izin vermez. Kaybettiği eşinin ağır anılarını ve paramparça olmuş geçmişini omuzlarında taşıırken, çocukları için daha iyi bir geleceğe uzanan bir köprü olmayı sürdürür. Bekturgan için hayatta kalmak sadece bir parça ekmek bulmak değildir; etrafındaki her şey yıkılırken ruhunun bütünlüğünü koruyabilmektir.

Merhametli Kendi midesi boşken ve dermanı tükenmişken bile Bekturgan'ın ilk içgüdüğü yardım etmektir. Ölmek üzere olan anne Ayşe ile karşılaştığında, kendini kurtarmak için arkasını dönüp gitmez; aksine, son bitki köklerini ve otlarını onunla paylaşarak ona son bir insani bağ sunar. Sevgisinin en güzel tezahürü ise öksüz kalan bebeği bulduğunda yaşanır. Başkaları o bebeği sadece bir yük veya doyurulacak fazladan bir boğaz olarak görebilecekken, Bekturgan onda hayata tutunmak için bir sebep görür. O küçük umut kıvılcımını bırakmaktansa dayak yemeyi ve hakarete uğramayı göze alarak çocuğu eski paltosunun içine sokar ve kendi bedeniyle ısıtır. Çocuğa "Tabıldı" (Bulundu) adını vererek trajik bir kaybı yeni bir başlangıca dönüştürür; böylece yaralı bir kalbin, kendinden daha savunmasız birini koruyarak iyileşebileceğini kanıtlar.

Vakur Bekturgan, açlığın bile dokunamayacağı sessiz ve inatçı bir gurura sahiptir. Oğullarını yaşatmak için bir lokma yemek dilenmek zorunda kalsa bile, asla alçalmaz veya benliğini yitirmez. Varlıklı oba sahipleri ona soğuk bir küçümsemeyle yaklaştığında sadece başını eğip utanmakla yetinmez; dik durur ve onlara bir zamanlar saygı duyulan, güçlü bir adam olduğunu hatırlatır. Yoksulluğun insanı evinden edebileceğini ama onurunu ancak kişi izin verirse elinden alabileceğini bilir. Zorbalığa uğradığında asasıyla karşılık vermesini sağlayan bu içindeki ateştir; bu, ruhunun asla pes etmediğinin kanıtıdır. Bize gerçek onurun dolu bir midede değil, insanın hiçbir şeyi kalmadığında bile kendini nasıl taşıdığında saklı olduğunu öğretir.

Metanetli Bekturgan'da, hayatın en şiddetli fırtınalarına göğüs germesini sağlayan derin ve sabırlı bir güç vardır. Eşini kaybetmenin ezici kederine dayanır, on üç gün boyunca bilincini yitirmesine neden olan ölümcül bir hastalığı atlatır ama asla hayata küsmez. Geçmişin karanlığına saplanıp kalmak yerine, yüreği umut dolu bir şekilde ileriye bakmayı seçer. Yaşlılığında kayıplarının yasını tutarak oturmaz; henüz tanışmadığı torunları için elma ağaçları diker, çünkü hayatın bir gün yeniden çiçek açacağına inanır. Sadece "yirmi iki yaşındayım" diye şaka yaparak, 1920 trajedilerinin tüm hikayesini belirlemesine izin vermeyen harika bir duygusal direnç sergiler. İnsan ruhunun, rüzgâr dindiğinde huzur ve neşeyi her zaman bulabilen, uzun bir uçuştan sonra dinlenen bir kuş gibi olduğunu kanıtlar.

İsman

İsman, Kırgız halkının kıtlığın çaresiz acılarından, yeni neslin aktif ve kendine yeten gücüne geçişini temsil eder. Babası Bekturgan ailenin kalbiyse, İsman da onun kalkanı ve kuvvetidir. Ailesinin açlıktan ölmesini izleyen o çocuktan, bir daha asla aç kalmamalarını sağlayan o adama dönüşümün vücut bulmuş halidir. Kendisini kırmaya çalışan bir dünyayı yeniden inşa etmek için zorluklarla kazanılmış olgunluğunu kullanan bir lider, "yeni zamanlara" uzanan bir köprüdür.

Görev Bilinci Yüksek İsman, babasının gözünden düşen ilk damla yaşı gördüğü an büyüyen o evlatlardandır. Genç yaşından itibaren sevginin sadece bir duygu değil, fiziksel bir sorumluluk olduğunu anlar. Bunun en dokunaklı örneği, hasta ve bitkin babasını sırtında şehre taşımasıdır. Kendi bacakları yorgunluktan titrerken ve ciğerleri nefes nefese yanarken bile, babası kendini yük gibi hissetmesin diye neşeyle ve hafifçe konuşur. Babasının ona yıllarca gösterdiği şefkati, sarsılmaz bir sadakatle geri öder; hayatındaki en büyük amacın, ailesinin yaslanabileceği o sağlam temel olmak olduğunu kanıtlar.

Kararlı İnsanlığın en kötü gaddarlığına ve açlığına tanıklık eden İsman, inşa edilmesine yardım ettiği barışı korumak için çelikten bir irade geliştirir. Bir Kızıl Ordu komutanı olarak cesareti savaş hırsından değil, huzura olan özleminden gelir. Adamlarını tehlikeli dağ geçitlerinden sakın ve stratejik bir zihinle geçirir, çünkü her zaferin küçük kardeşleri için daha güvenli bir dünya anlamına geldiğini bilir. Kardeşi Tabıldı'nın gizemli bir şekilde kaybolması gibi kişisel yıkımlarla karşılaşsa bile aramayı asla bırakmaz. Mektuplar yazar, ilanlar verir ve umudunu yitirmeyi reddeder. İsman, kader sizi yaralasa da düştüğünüz yerde kalıp kalmayacağınızı belirleyen şeyin kendi kararlılığınız olduğuna inanan bir eylem adamıdır.

Koruyucu Bir komutanın sert üniformasının altında, her hareketi ailesine duyduğu derin şefkatle şekillenen bir adam yatar. İsman sadece fiziksel güvenlik sağlamaz; bir gelecek inşa eder. Omurbek ve Tabıldı'nın eğitim almasını sağlayan, onları kendisinin asla sahip olamadığı ilim dünyasına yönlendiren odur. Savaşın tam ortasında bile kalbi hep evindedir. Bu yumuşaklığı en çok sessiz anlarda fark edilir; eşi Zoya'nın endişesini görüp onu gülümsetmek için kırmızı bir elma koparmasında veya kayıp kardeşinin kederini kendi kederiymiş gibi taşımasında... İsman, bir askerin gücünün ancak koruduğu sevgi kadar değerli olduğunun ve gerçek bir liderin, yük ne kadar ağır olursa olsun sevdiklerini ışığa taşıyan kişi olduğunun kanıtıdır.

Omurbek

Omurbek is the kind of person who feels everything too deeply and loves too completely for his own good. He is the beating emotional heart of a family that survived the worst of times, and he carries that collective pain in his chest like a stone he cannot put down. While his brother Isman fights battles with a sword and a rifle, Omurbek fights his with a pen and a broken heart. He grew up watching his father cry for the first time in the cold steppe and never forgot what that looked like. That image stayed with him and shaped everything he became.

Sensitive Omurbek is a man who was simply not built to love halfway. When he falls for Gulai, he falls completely, filling notebooks with poems about her eyes and her smile, dreaming of a future that feels within reach. So when a jealous rival intercepts their letters and poisons everything they built together, the blow nearly destroys him. He reads her goodbye letter over and over, unable to believe that something so real could be taken away so easily. He tears up her old letters in a moment of raw, uncontrollable grief, then immediately regrets it. His sensitivity is not a weak-ness but a sign of how fully he engages with life, even when life breaks his heart in return.

Intellectually Resilient What saves Omurbek is his ability to take the worst moments of his life and turn them into something that lasts. He could have let the famine, the grief, and the heartbreak swallow him whole, but instead he channeled all of it into his writing. When Gulai leaves, he does not collapse permanently; he picks up his pen and writes poems that speak for an entire generation of people who have lost something precious. He discovers that creativity is not just an art form but a lifeline, a way of saying that even the most painful experiences deserve to be re-membered and honored. His published poems become proof that a person can transform suffering into beauty.

Deeply Devoted Even in the middle of his own heartbreak and career, Omurbek never stops thinking about the people he loves. He spends years searching for his missing brother Tabyldy, writing letters and placing advertisements in newspapers, refusing to accept that someone he loves could simply vanish without a trace. When he finally sits with his aging father Bekturgan and watches the old man's eyes light up with joy, everything he has been carrying feels worth it. Omurbek shows us that devotion is not a grand gesture but a quiet, daily choice to keep showing up for the people who matter, no matter how much distance or time stands between you.

TEMALAR

Kıtlık 1920'lerin başında Orta Asya'yı saran kıtlık, toprağın kendisinin insanlara düşman olduğu bir dönemdi. Bu sadece bir yiyecek kıtlığı değil, bilinen dünyanın tamamen çökmesiydi. Yıllar süren savaş ve acımasız kuraklığın ardından tahıl yok oldu, hayvanlar öldü ve bir zamanlar canlı olan bozkırlar sessiz ve tozlu mezarlıklara dönüştü. Göçer bir aile için hayvanlarını kaybetmek hayatlarını kaybetmek demekti. Bu durum binlerce anneyi babanı çocuklarına gözyaşından başka verecek bir şeyleri olmadan bıraktı.

O yıllarda manzara gölgelerle doluydu. Bekturgan'ın gibi aileler donmuş toprakta kök kazarak ve harabelerde uyuyarak amaçsızca dolaşıyordu. İmkânsız seçimlerin yapıldığı bir dönemdi; bir anne, belki bir yabancının elinde bir parça ekmek vardır umuduyla bebeğini ardında bırakmak zorunda kalabiliyordu. Açlık o kadar derindi ki sadece bedeni yaralamıyordu. Kalbi de yaralıyor ve insanlar bir gece daha hayatta kalabilmek için çaresizce mücadele ederken toplumun bağlarını kopuyordu.

Ancak bu karanlık dönem aynı zamanda büyük bir değişimin başlangıcıydı. Yardımlar yavaş yavaş ulaştıkça, kıtlığın yalnız bıraktığı binlerce çocuğa bakmak için yetimhaneler ve okullar kuruldu. Hayatta kalanlar için 1920'ler iki dünya arasında bir köprü oldu. Açlığın izlerini sonsuza kadar taşıdılar ama aynı zamanda çocuklarının çoban değneğini bir kalem veya bir pilot kumandasıyla değiştirdiğini gören ilk nesil oldular. Bu on yıl, en acı kayıplarla ama aynı zamanda bozkırın sessizliğinin hikayelerinin sonu olmasını reddeden insanların inanılmaz direnciyle tanımlandı.

Ornek Sahne: Bekturgan sessiz ve gri bozkırda yürümektedir. Sadece bir gün önce tanıştığı genç anne Ayşa'nın cansız bedeniyle karşılaşır. Ayşa donmuş toprakta hareketsiz yatmaktadır; hayatını açlık ve bitkinlik almıştır. Yanında minik bir bebek ağlayarak ve titreyerek annesinin soğumuş göğsünde sıcaklık bulmaya çalışmaktadır. Bekturgan'ın hiçbir şeyi yoktur. Açtır, kıyafetleri paçavraya dönmüştür ve bir sonraki yemeğini nereden bulacağına dair en ufak bir fikri yoktur. Ama çocuğa baktığında bir yük ya da sorun görmez. Korunması gereken bir yaşam kıvılcımı görür. Bebeği alır ve eski paltosunun içine sokar; kalan vücut ısını paylaşmak için bebeği kendi tenine yaslar. Ölüm ve kayıtsızlıkla dolu bir dünyada bu basit iyilik eylemi, umutsuzluğa karşı sessiz bir isyandır. Çocuğa "Bulundu" anlamına gelen "Tabıldı" adını vererek mutlak bir kayıp sahnesini yeni bir başlangıca dönüştürür. Bu an, insanlar her şeylerini kaybetse bile hâlâ verebilecekleri bir şeyin olduğunu gösterir: insanlıklarını.

Dönüşüm Hikaye, karanlık ve zorlu bir geçmişten umut dolu bir geleceğe doğru güçlü bir değişimi anlatır. Bekturgan için bu değişim siyasetle ya da büyük olaylarla ilgili değildir. Son derece kişisel ve duygusal bir şeydir. Çocuklarının nihayet güvende olduğunu gördüğü andır. Geçmişte oğulları açlıktan zayıf düşmüş ve korku içinde yaşıyorlardı. Özgürce konuşamazdı bile. Şimdi ise güçlü ve özgüvenlidirler. Bu, uzun ve soğuk bir kışın sonu ve sıcak, huzurlu bir dönemin başlangıcı gibidir.

Bu değişim özellikle oğullarının hayatlarında belirgindir. Gençken yoksulluk içinde yaşadılar ve büyük acılar çektiler. Büyüdükçe hayatta kendi yollarını buldular. İsmen, çocukken hiç sahip olamadığı huzuru korumayı seçerek komutan oldu. Omurbek ise acı dolu anılara hapsolmak yerine kitaplara ve şiire yöneldi. Bilgi ve yaratıcılıkta güç buldu. Onların hayatları, acı dolu bir geçmişin bir insanın geleceğini kontrol etmek zorunda olmadığını gösterir.

Hikayedeki en dokunaklı an, Tabıldı'nın geri dönüşüdür. O bir zamanlar donmuş topraktan kuratılan küçük ve zayıf bir bebektir. Yıllar sonra bir pilot olarak uçakla geri döner. Bekturgan için bu bir mucizedir. Bir zamanlar koruduğu bebek artık güçlü ve özgürdür, gökyüzünde süzülmemektedir. Bu an, bir sonraki nesil için umudu ve yeni bir başlangıcı simgeler.

Ornek Sahne: Bekturgan huzurlu bahçesinde durur ve gözlerini parlak güneşten korurken mekanik bir kuş Kırgız semalarında kükreterek geçer. Sadece birkaç on yıl önce tek derdi oğullarını açlıktan ölmekten kurtaracak bir arpa tanesi bulmaktı. Şimdi kendi köyüne bir uçağın inişini izlemektedir. Pilot indiğinde tanınmaz

bir yabancı değil, bir zamanlar donmuş bozkırda ölü bir annenin yanında titreyerek bulunduğu bebek Tabıldı'dır. Hayata "Bulundu" anlamına gelen bir addan başka hiçbir şeyle başlayan bu çocuk artık göklerin efendisidir. Bekturgan için bu, kışlığın uzun ve karanlık gecesinin gerçekten sona erdiğinin en büyük kanıtıdır.

Aşk: İhanet ve Kırılmalık Novellanın ilk bölümünde karakterler açık ve korkutucu bir düşmanla, açlık ve dondurucu bozkırda mücadele eder. Daha sonra hayat daha huzurlu hale geldiğinde hikâye farklı bir acıya odaklanır: insani gaddarlık ve kırılan güven. Çocukken kıtlıktan kurtulan Omurbek, yetişkinliğinde yeni bir acıyla yüzleşir. Bir insanın kalbinin yalanlarla, bedeninin açlıkla acı çektiği kadar derinden yaralana-bileceğini öğrenir.

Gülay'a olan aşkı saf ve umut dolu olarak gösterilir. Şiirler, nazik duygular ve güçlü bir duygusal bağ paylaşırlar. İlişkileri, nihayet hayal kurma şansı bulan yeni bir nesli temsil eder. Ancak mutlulukları kıskanç bir rakip olan Tarpanbay tarafından yok edilir.

Tarpanbay, mektuplar ve posta gibi modern araçları kullanarak onları ayırır. Mesajlarını çalar ve değiştirerek birbirlerine güvenmeyi bırakmalarını sağlar. Hatta sahte bir fotoğraf göndererek Gülay'ı Omurbek'in başka bir kadınla evlendiğine inandırır. Bu yalan yüzünden aşkları yavaş yavaş dağılır.

Bu durum, kıskançlığın daha modern ve huzurlu bir dünyada bile var olabileceğini gösterir. Şiddet yerine küçük yalanlarla yayılır ama verdiği hasar yine de büyüktür. Sonunda Omurbek duygularını kapatarak tepki verir. Şiirlerini yırtıp atar ve soğuk, mesafeli biri olur. Kırık bir kalple yaşamak zorunda kalır. Hikâye, toplum gelişse bile insani gaddarlığın ve yalanların hâlâ derin duygusal acıya neden olabileceğini gösterir.

Ornek Sahne: Omurbek, Buhara'nın sıcak yollarında yorgun ve yarı uyku hâlinde seyahat etmektedir. Gülay'ı ve sesinin sıcaklığını düşünmektedir. Eve döndüğünde onu bekleyen küçük mavi bir mektup bulur. Gülay'ın el yazısıyla yazılmıştır ama sözcükler buz gibi soğuktur. Aşklarının bittiğini ve bir daha yazmamasını istemektedir.

Omurbek mektubu tekrar tekrar okur ama anlam veremez. Bir zamanlar tüm şiirlerine ilham olan kadın artık bir yabancı gibi hissettirmektedir. Tarpanbay'ın uzun süredir mektuplarını çalıp sahteleriyle değiştirdiğinden haberi yoktur.

Mektup ona derinden acı verir, çocukken çektiği sıkıntılardan bile daha fazla. Acısının içinde eski defterlerini yırtar ve Gülay için yazdığı şiirleri yok eder. Yere saçılan sayfalar, güveninin ne kadar paramparça olduğunu gözler önüne serer.

Aile Kıtık yıllarının en karanlık günlerinde aile, insanların kalbini taşla dönüştürmek isteyen her şeye karşı tek sığınaktı. Bekturgan için oğulları, bütün dünyasıydı. Açlıktan ayakta duracak hali kalmasa bile yürümeye devam etti, çünkü onların kendisine güvendiğini biliyordu. Bu bağlılık sadece kan bağından ibaret değildi. Buz tutmuş toprakta ölü annesinin yanında ağlayan minicik bir bebek bulduğunda, Bekturgan onda bir yabancı ya da bir yük görmedi. Onda, babasına ihtiyacı olan bir çocuk gördü. Küçük çocuğu eski pırtısına sardı, ona bir isim verdi ve kalbinde ona bir yer açtı. "Tabıldı" (Bulundu) adını verdiği bu çocuk, sevgi ve merhametin kan bağından daha önemli olduğuna inanan Bekturgan'ın ailesinin bir parçası oldu.

Yıllar geçtikçe aile içindeki roller de güzel bir şekilde değişti. Eskiden babalarının paltosunun altında saklanan küçük çocuklar, büyüüp babalarına karşılık veren güçlü, başarılı adamlara dönüştüler. Babalarının açlık günlerinde yaptıkları fedakârlıkları, gözyaşlarını asla unutmadılar. Okudular, meslek sahibi oldular, lider oldular ama her zaman babalarının sofrasına saygıyla yer ayırdılar. Bu hikâye bize ailenin, koruyucu bir halka gibi işlediğini gösterir: önce ebeveyn çocuklarını fırtınadan korur, sonra çocuklar güneş nihayet doğduğunda babalarının elini tutar. Kıtık ve savaş onları ne kadar dağıtmaya çalışsa da, ailenin birbirini çekme gücü onları her zaman yeniden bir araya getirdi.

Ornek Sahne: En dokunaklı sahne, yaşlı Bekturgan'ın bahçesinde, torunlarının ağaçların altında oynadığını izlediği andır. O sırada Tabıldı, buzlu bozkırda bulunduğu o küçük bebek, pilot olarak uçağıyla köye döner. Bekturgan, oğlunu kucakladığında, gençliğindeki "yaralı yüreğinin" sonunda iyileştiğini hisseder. Oğulları ve evlatlığı, çocukluklarında babalarının gösterdiği özveriye taşıyan bir evlatlık borcu içinde bir araya gelmişlerdir. Bekturgan, ağaçları diktiği bahçesinde, ailesinin onun için kurduğu bu huzur ve sevgi ormanını görünce anlar ki, onun mirası açlıkla kazandığı hayatta kalma değil, çocukları ve torunları için yarattığı umut ve birlikteliktir.